

Vijf graden warmer: hitteschok

Kort:

Vanaf 5°C opwarming blijft de temperatuur op aarde meedogenloos stijgen. Er is geen normale economie meer. Het wordt vrijwel overal onleefbaar, in alle opzichten: te heet, te droog, soms veel te nat. We kunnen nergens heen.

Lang:

“Bij een opwarming met 5°C heeft de mensheid de temperatuur op aarde niet meer in de hand en blijft deze nu meedogenloos stijgen. De voedselproductie is gedecimeerd en grote delen van de planeet zijn te heet voor menselijk leven. Alle ijskappen zijn gedoemd te verdwijnen, terwijl de ontdooide Arctische permafrost en de brandende wouden gigantische extra hoeveelheden koolstof de atmosfeer inpompen. Als er geen manier wordt gevonden om de opwaartse spiraal te keren, kan de op hol geslagen opwarming onze planeet veranderen in een woestijn van levenloze, rotsige continenten, omgeven door stagnerende oceanen. Het is bijna *game over*.

De hele tropische gordel en een groot deel van de subtropen hebben het hele jaar door te maken met temperaturen die vandaag de dag als ‘dodelijke hitte’ zouden gelden. In Noord-Afrika, het Midden-Oosten en Zuid-Azië zijn de temperaturen het hoogst. De mens kan (...) buitenshuis niet lang overleven (...). In dit soort benauwde, extreme hitte zullen alle andere warmbloedige dieren eveneens het loodje leggen, tenzij ze in een schuilplaats verkoeling kunnen vinden – dit geldt voor vee, voor wilde dieren, voor álles. (...)

Overal op aarde worden onmetelijke gebieden door hitteschokken

steeds verder gesteriliseerd, slechts leefbaar voor bacteriën en andere microben. Deze gebieden omvatten streken waar bijna de helft van de huidige wereldbevolking woont, waaronder Oost- en Zuid-Azië, Centraal-Amerika, de zuidelijke helft van de VS en een groot deel van Afrika. Het lot van de Indische moesson in zo'n scenario is onbekend – het totale uitblijven ervan is mogelijk, maar evengoed een verdere intensivering, met immense slagregens die op de door droogte en brand verschroeide akkers en hellingen inbeuken en de nog resterende bodem wegspoelen. De diepe tropen kennen geen winterrespijt: hier wordt de vegetatie maand in, maand uit door hitte geteisterd, slechts onderbroken door plotse overstromingen die alles opruimen. (...)

Vervoer, landbouw en andere activiteiten die buitenlandse vereisen, vallen volledig stil, met als gevolg hongersnood en een volledige instorting van de economie. Bij zo'n ontwikkeling zal er geen sprake meer zijn van een mondiale voedselvoorziening, omdat de meeste graanproducerende regio's te heet of te droog zijn geworden voor een noemenswaardige opbrengst. Oogsten die jaar na jaar gelijktijdig mislukken zullen de internationale voedselhandel compleet doen stilvallen. De meeste landen zullen hun bevolking via een of andere vorm van zelfvoorziening moeten zien te voeden – een streven dat in de meeste gevallen waarschijnlijk zal mislukken. Nog nooit heeft de mensheid in een situatie verkeerd waarin het verzamelen of verbouwen van voedsel in het grootste deel van zijn leefgebied onmogelijk is geworden.

Hoe moet een levensvatbare economie er in zo'n toekomst uit zien? Hoe kunnen tien miljard mensen aan de massale hongerdood ontsnappen als alle oogsten wereldwijd mislukken? Over zo'n toekomst hebben

klimaatmodellen ons weinig te zeggen. Het gaat immers om maatschappelijke, economische en politieke ontwikkelingen die in de menselijke geschiedenis geheel zonder precedent zijn. Je kunt aan een computermodel van het klimaat geen extra regel toevoegen om erachter te komen hoe het politiek bestel van een land reageert op de komst van tien miljoen klimaatvluchtelingen aan de grens. Ondanks al zijn complexiteit en soms onzekere inschattingen zal de atmosferische fysica altijd veel gemakkelijker te begrijpen en voorspellen blijven dan de menselijke reacties op de gevolgen van de klimaatcrisis.”

Dit zijn passages uit het boek *Zes graden* van Mark Lynas, Uitgeverij Jan van Arkel i.s.m. Maurits Groen*MGMC, isbn 978 90 6224 061 6, 384 p, 19,95